

Presentació

L'estudi que ara presento neix com a puntual esbargiment de moltes preocupacions quotidianes i descans d'alguna dedicació, més o menys assídua, a temes centrats en l'Edat Mitjana. Aquests, certament, ofereixen a l'investigador l'avantatge de permetre-li, en la seva tasca, una major tranquil·litat d'esperit a causa de la llunyania dels fets històrics per ell considerats, que li fa la mercè de poder parlar sense gaire torbació de ferides ja del tot cicatritzades. No és així, tanmateix, per a l'època de la qual, sortint-me de la meva suposada especialitat, goso tractar en aquesta ocasió, perquè encara avui viuen els últims protagonistes i testimonis directes de molts fets luctuosos que comportà la Guerra Civil, i els seus descendents n'han patit les conseqüències, si més no, en la llarga postguerra, que encara cueja en els nostres dies.

D'altra banda, els qui van vèncer en el conflicte bèl·lic han acabat essent els perdedors en la pau, de manera que de la versió oficial dels fets dictada pels primers campions, tan rica en acòlits i turiferaris, no es pot passar ara sense més matisos a la imperant dels darrers triomfadors, no escassa en ressentits i rancuniosos. Vull dir amb això que, amb representants d'ambdós bàndols encara pròxims, i amb tots dos alhora victoriosos i vençuts, per bé que en diferents moments i en distintes circumstàncies, es fa summament difícil de no respirar un aire partidista. Sols espero, per part meva, de no ésser massa subjectiu en la presentació dels fets, dels textos i de les persones que conformen aquest llibre; però, per no enganyar ningú, ja avanço des d'ara que sempre he tingut flaca pels més desvalguts i que, per això, parlaré possiblement amb simpatia gens dissimulada d'uns homes —i, malauradament, només d'una

dona, i aquesta encara anònima— que, anihilats per causa només de les seves creences, patiren persecució, captivitat i fins mort, per bé que després es trobessin en la facció dels vencedors.

No es tracta ara certament de valorar la ideologia dels uns ni la dels altres, sinó simplement de recordar que, també en el bàndol avui més preterit, es visqueren situacions ben adverses i angunioses, enmig d'un total menyspreu dels drets humans més elementals. I resulta corprenedor el capteniment d'unes persones oprimides, que, privades de tota llibertat i sitiades corporalment i psíquica, saberen mantenir la seva pròpia dignitat, i, de retop, la dignitat social, trobant força en els valors espirituals, uns valors que, ben arrecerats en els plecs de llur ànima, també s'esforçaren a reproduir qualche vegada per escrit ni que fos secretament en uns humils quaderns o simples bocins de paper, que, adesiara, per tal de burlar controls perillosos, havien d'amagar en els llocs més impensables, com els propis mitjons. I és la commoció que provoca el seu testimoniatge, sincer i sentit, la que m'ha endut, just setanta anys després dels fets i escrits aquí presentats, a voler col·laborar en la recuperació del seu record, tan digne, tan emotiu, tan mereixedor de respecte.

La publicació d'aquest llibre ha estat possible gràcies a la generosa col·laboració de l'Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Alentorn, que agraeixo ben sincerament. La seva elaboració també fou en part facilitada mercès a un ajut simbòlic del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, que agraeixo igualment. La meva gratitud especial també a Mn. J. M. Martí Bonet i al P. J. Florensa.

Llinars del Vallès, 10 de juny de 2007
FESTA DE CORPUS CHRISTI